

## Forskrift om rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23. november 2016 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2 annet ledd.

### § 1. Virkeområde og formål

- (1) Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5– 10, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1.
- (2) Samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 er en mastergradsutdanning som skal kvalifisere for tilsetning i undervisningsstilling i grunnskolen, jf. krav fastsatt med hjemmel i lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa av 17. juli 1998 nr. 61 § 10-1. Utdanningen skal bygge på opplæringsloven og gjeldende læreplaner for grunnopplæringen.
- (3) Den samiske grunnskolelærerutdanningen er likeverdig med den nasjonale grunnskolelærerutdanningen. Hovedundervisningsspråk er samisk. Det kan gjøres unntak for institusjoner som gir lule- og sørsamisk utdanning.
- (4) Utdanningen er forankret i samisk kultur og samfunn, og har samiske læringsforståelser og undervisningsmåter som sitt utgangspunkt. Utdanningen gir allsidig kjennskap til samiske forhold og legger vekt på utvidede læringsarenaer og naturen som en viktig arena for læring og danning. Samisk grunnskolelærerutdanning skal sette læreryrket inn i en samisk- og urfolkskontekst.
- (5) Forskriftens formål er å sikre at lærerutdanningsinstitusjonene tilbyr en integrert, profesjonsrettet samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10, basert på forskning og erfaringskunnskap. Utdanningen skal kjennetegnes av høy faglig kvalitet, av helhet og sammenheng mellom fag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksisstudier og av et nært samspill med profesjonsfeltet og det samfunnet skolen er en del av. Lærerutdanningsinstitusjonene skal sikre helhetlige studieprogrammer gjennom ledelse og organisering som involverer alle relevante fagmiljøer. Utdanningen skal gi internasjonale perspektiver, sette lærerprofesjonen inn i en historisk, kulturell og samfunnsmessig sammenheng og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse.
- (6) Samisk grunnskolelærerutdanning skal kvalifisere for en profesjonsutøvelse som bygger på forsknings- og erfaringsbasert kunnskap, og for videre studier på ph.d.-nivå. Utdanningen skal gi et profesjonsetisk grunnlag, ruste for kontinuerlig profesjonell utvikling og kvalifisere studentene til å videreutvikle skolen som en institusjon for danning og læring i et demokratisk og mangfoldig samfunn.

- (7) Samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 skal kvalifisere studentene til å ivareta opplæring om samiske forhold, herunder kjennskap til den statusen urfolk har internasjonalt, og samiske elevers rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk.
- (8) Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for at studentene får nasjonale, allsamiske og urfolksperspektiver i utdanningen.

## **§ 2. Læringsutbytte**

- (1) Læringsutbyttebeskrivelsene skal være i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, nivå 7 (syklus 2, mastergrad).
- (2) Kandidaten skal etter fullført samisk grunnskolelærerutdanning ha følgende samlede læringsutbytte:

### *Kunnskap*

#### Kandidaten

- har avansert kunnskap enten i et valgt undervisningsfag og fagets didaktikk eller i profesjonsrettet pedagogikk/spesialpedagogikk
- har spesialisert innsikt i et avgrenset fagområde (masteroppgaven)
- har bred profesjonsrettet kunnskap i øvrige fag som inngår i utdanningen
- har inngående kunnskap om relevant forskning og teori, samt vitenskapelige tenkemåter, forskningsmetoder og etikk, spesielt med vekt på samiske og urfolks forskningsperspektiver
- har inngående kunnskap om gjeldende lov- og planverk for grunnopplæringen, og om overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn og fra ungdomstrinn til videregående opplæring
- har inngående kunnskap om videreutvikling av grunnleggende ferdigheter, vurderings- og prøvesystemer, klasseledelse og vurdering av elevers læring og hva som fremmer læring i fagene
- har inngående kunnskap om læringsteori og barn og unges utvikling, danning og læring i ulike sosiale, flerspråklige og kulturelle kontekster
- har kunnskap om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om mobbing, vold og seksuelle overgrep mot barn og unge, gjeldende lovverk og barn og unges rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har bred kunnskap om lærerprofesjonen, fagenes egenart og historie, og forståelse av skolens utvikling som organisasjon, dens mandat, verdigrunnlag og plass i det samiske samfunnet og i samfunnet for øvrig
- har kunnskap om samisk tradisjon innenfor det enkelte fagområde
- har kunnskap i å bruke naturen og nærmiljøet som læringsarena og tilpasse aktiviteter til ulike læringsmiljø.

### *Ferdigheter*

#### Kandidaten

- kan undervise basert på forskning og erfaringskunnskap, alene og sammen med andre
- kan analysere, tilpasse og bruke gjeldende læreplaner
- kan iverksette tidlig innsats og sikre progresjon i elevens utvikling av grunnleggende ferdigheter og fagkompetanse
- kan skape inkluderende og helsefremmende læringsmiljøer som bidrar til gode faglige, sosiale og estetiske læringsprosesser
- kan analysere, vurdere og dokumentere elevens læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger, tilpasse opplæringen til elevenes forutsetninger og behov, bruke varierte undervisningsmetoder og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og utvikling
- kan vurdere og bruke relevante læremidler, digitale verktøy og ressurser i opplæringen, og gi elevene opplæring i digitale ferdigheter
- kan analysere og forholde seg kritisk til nasjonal og internasjonal forskning og anvende denne kunnskapen i profesjonsutøvelsen
- kan alene, og i samarbeid med andre, bruke relevante metoder fra forsknings- og utviklingsarbeid, for kontinuerlig utvikling av egen og skolens kollektive praksis, samt gjennomføre avgrensede forskningsprosjekter under veiledning
- kan identifisere tegn på mobbing, vold og seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak, og kunne etablere samarbeid med relevante faginstanser
- kan gjøre nytte av samiske læringsmåter i opplæringen
- kan tilpasse opplæringen i tospråklig eller flerspråklig perspektiv.

### *Generell kompetanse*

#### Kandidaten

- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiver ved skolens arbeid, bidra til forståelse av samenes status som urfolk og stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling
- kan initiere og ivareta et godt skole–hjem-samarbeid, og samarbeide med andre aktører relevante for skolens virksomhet
- behersker samisk og norsk, muntlig og skriftlig, og kan bruke språkene på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan på et avansert nivå formidle og kommunisere om faglige problemstillinger knyttet til profesjonsutøvelsen, og har profesjonsfaglig digital kompetanse
- har kompetanse i fjernundervisningsdidaktikk
- kan analysere og vurdere relevante faglige og etiske problemstillinger og bidra til utvikling av faglig felleskap på den enkelte skole
- kan bidra i innovasjonsprosesser knyttet til skolens virksomhet og legge til rette for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen.

### § 3. Innhold og sStruktur og innhold

(1) Utdanningen skal inneholde: Femårig samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5-10 kvalifiserer for undervisning på grunnskolens trinn 5-10. Utdanningen har et omfang på 300 studiepoeng og består av:

1.–3. studieår:

- minst fem dager tilrettelagt observasjonspraksis i grunnskolen
- minst 80 dager praksis, veiledet, varierte og vurdert
- pedagogikk og elevkunnskap, 30 studiepoeng
- fag I (masterfaget), minst 60 studiepoeng
- fag II (undervisningsfag), minst 60 studiepoeng
- fag III, (nytt undervisningsfag, skolerrelevant fag eller fordypning i undervisningsfag), 30 eller 60 studiepoeng.

Fag I (masterfaget) kan være:

- undervisningsfag, 60 studiepoeng eller
- profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk, 30 studiepoeng, som sammen med pedagogikk og elevkunnskap utgjør 60 studiepoeng i 1.–3. år.

Fag III kan være:

- undervisningsfag eller et skolerrelevant fag, 30 studiepoeng, hvis masterfaget er undervisningsfag
- nytt undervisningsfag, 60 studiepoeng, hvis masterfaget er profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk.

Alle studenter skal ha minst 60 studiepoeng i to undervisningsfag.

4.–5. studieår:

- minst 30 dager praksis i grunnskolen, veiledet, varierte og vurdert
- pedagogikk og elevkunnskap, 30 studiepoeng
- fag I (undervisningsfag som masterfag), 90 studiepoeng eller
- fag I (pedagogikk eller spesialpedagogikk som masterfag), 60 studiepoeng, og fag II eller III, 30 studiepoeng, som bygger på 60 studiepoeng i 1.–3. år.

(2) Utdanningen skal omfatte to til tre undervisningsfag. Alle undervisningsfagene skal være profesjonsrettede lærerutdanningsfag, omfatte fagdidaktikk og svare til et skolefag i gjeldende læreplan for grunnskolen.

(3) Temaet vitenskapsteori og metode skal introduseres tidlig i studiet. Det skal være progresjon i temaet gjennom utdanningen.

(4) Fag 1 (masterfaget) kan være et undervisningsfag, profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk. Hvis studenten har valgt å fordype seg i undervisningsfag, skal faget utgjøre 90 studiepoeng over 4. og 5. studieår, eventuelt med bidrag fra pedagogikk og spesialpedagogikk. Det obligatoriske pedagogikk og

elevkunnskapsfaget i 4. og 5. studieår kommer i tillegg til pedagogikkfaglige bidrag i masterfordypningen. Hvis studenten har valgt pedagogikk eller spesialpedagogikk som masterfag, bør dette knyttes til undervisning i fag. Studenten skal i 4. eller 5. studieår velge 30 studiepoeng i et undervisningsfag, som bygger på 60 studiepoeng i faget i 1.–3. studieår.

- (5) I 3. løpet av de første tre studieårene skal studentene skrive en profesjonsrettet FoU-oppgave knyttet til studentens fag i kombinasjon mellom et undervisningsfag og faget pedagogikk og elevkunnskap. Oppgaven må være bestått før studentene kan begynne på masteroppgaven.
- (6) Masteroppgaven skal være på minimum 30 studiepoeng. Den skal være profesjonsrettet og praksisorientert. Masteroppgaven i undervisningsfag skal ha solid forankring i fag og fagdidaktikk, og kan i tillegg omfatte elementer fra pedagogikk og spesialpedagogikk. Masteroppgaven i pedagogikk eller spesialpedagogikk bør knyttes til undervisning i fag. FoU-oppgaven og masteroppgaven bør ha samisk perspektiv eller urfolksperspektiv.
- (7) For å styrke lærerkompetansen i et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn, skal kunnskap om religion, livssyn og etikk utgjøre en modul tilsvarende 15 studiepoeng integrert i pedagogikk og elevkunnskapsfaget.
- (8) Praksisstudiet skal bestå av minst 110 dager veiledet, variert og vurdert praksis og være en integrert del av utdanningen. ~~Minst 105 dager skal legges til grunnskolen. Inntil fem dager kan legges til videregående skole, med vekt på overgang mellom skoleslagene. Praksisstudiet skal fordeles over minst fire år med minst 80 dager i løpet av de første tre årene og minst 30 dager i løpet av de siste to årene. I tillegg kommer minst fem dager tilrettelagt observasjon i grunnskolen tidlig i studiet. Praksisstudiet skal være en integrert del av alle fagene i utdanningen. Hoveddelen av praksisstudiet~~ Det skal fordeles på høyere og lavere årstrinn på grunnskolens trinn 5–10. Inntil 15 dager kan legges til andre relevante praksisarenaer. Overganger i utdanningsløpet bør være en del av praksisstudiet. Praksisstudiet skal være tilpasset studentenes fagvalg og bidra til at studentene utvikler evnen til å utforske, reflektere over og utvikle egen profesjonsutøvelse. Det skal være progresjon i praksisstudiet, fra observasjon og analyse ved starten av studiet til det å kunne innta forskerblikk og videreutvikle forsknings- og erfaringsbaserte undervisningspraksiser i den siste delen av studiet.

#### **§ 4. Programplan og nasjonale retningslinjer og studieplan**

- (1) Det skal er utarbeidet et nasjonale retningslinjer for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10. ~~Retningslinjene skal være førende for institusjonenes arbeid med samisk grunnskolelærerutdanning. Det skal åpnes for et spenn mellom retningslinjene og det lokale planverket, med rom for nyskaping og institusjonell tilpasning.~~

- ~~(2) Institusjonens styre skal fastsette en programplan for den samiske grunnskolelærerutdanningen. Med utgangspunkt i rammeplanen forskriften og nasjonale retningslinjer skal den enkelte institusjon utarbeide studieplaner som skal programplanen beskriver, hvordan institusjonen legger til rette for en integrert samisk grunnskolelærerutdanning på masternivå med helhet og sammenheng, mellom teori og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag. Planen skal beskrive studentenes totale arbeidsinnsats i studiet og Studieplanen skal inneholde bestemmelser om faglig innhold og tverrfaglighet, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer, og vurderingsordninger og internasjonalisering, som bidrar til at studentene oppnår det totale læringsutbyttet på programnivå, og til at institusjonene kan dokumentere oppnådd læringsutbytte. Studieplanen skal vedtas av institusjonens styre.~~
- ~~(3) Programplanen skal beskrive hvordan institusjonens utdanningsprogram legger til rette for en progresjon i profesjonsretting, praksisstudium, vitenskapsteori og metode, oppbygging av studentenes FoU-kompetanse og utvikling av deres kommunikasjonsferdigheter – muntlige og skriftlige (bokmål og nynorsk). Programplanen skal også beskrive hvordan internasjonalisering innarbeides, og hvordan arbeid med tverrfaglige temaer ivaretas i oppbyggingen av programmet. Dette gjelder blant annet arbeid med tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter og kompetanser, bruk av IKT i arbeid med fag, samiske emner, det flerkulturelle og flerspråklige aspektet, profesjonsetikk og kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.~~

## **§ 5. Nasjonale deleksamener**

Departementet kan bestemme at det skal avholdes nasjonale obligatoriske deleksamener, og om resultatet skal føres på vitnemålet.

## **§ 6. Fritaksbestemmelser**

- (1) Eksamen eller prøve som ikke er avlagt som en del av den samiske grunnskolelærerutdanningen for trinn 5–10, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3-5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak, må bestå av fag som tilsvarer de fag som tilbys i grunnskolelærerutdanningen og skal omfatte fagdidaktikk og praksisstudier. Studenten må også kunne dokumentere samiskspråklig kompetanse i faget.
- (2) For studenter som ikke velger norsk som ett av sine fag, og som ikke har vurdering i begge norske målformer fra videregående opplæring, kan det gis fritak for vurdering i én av målformene i norsk. Fritak gjelder også for utenlandske studenter som ikke har videregående opplæring fra Norge. For studenter som har norsk i fagkretsen, er det ingen fritaksbestemmelser fra målformene. Det kan gis fritak fra norskkravet i forskriftens § 2, for utenlandske studenter som kan dokumentere bruk av hjemlandets hovedspråk som del av utdanningen.
- (3) Fritak skal føres på vitnemålet.



**§ 7. Ikrafttredelse og overgangsregler**

Forskriften trer i kraft straks og gjelder fra og med opptak til studieåret 2017–2018.

Studenter som følger rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning fastsatt i 2010, har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil 31. desember 2023. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1. mars 2010

nr. 296 om samisk rammeplan for de samiske grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn.